

מסורת הש"ס

א) כי כ"ג קנ"ג. ב) ויחמל.
ב) כ"ג קנ"ג. ג) ויחמל.
ד) ויחמל.
ה) ויחמל.
ו) ויחמל.
ז) ויחמל.
ח) ויחמל.
ט) ויחמל.
י) ויחמל.

תורה אור השלם

1 כי תשה ברעך משאת
מאוקה לא תבא אל
ביתו לבעט בעבדו.
דברים כ"ד
2 לקח בגדו כי ערב וך
ובעד בקריתו חבלתו.
משלי כ טז
3 בני אם ערבת לרעך
תקעת לרץ ספיך נוקשת
באמרי פיך נלכדת
באמרי סוף עשה זאת
אפוא בני והעבד כי באת
בכף רעך לך היתרפס
ורבך רעך.

משלי ו א ב ג
4 לא תטע משפט גר
ותום ולא תחבל בגר
אלמנה:
דברים כ"ד ז
5 ולא ירבה לו נשים
ולא יסור לבעו ובסוף
וחקב לא ירבה לו מואד.
דברים ז ז
6 לא יחבל רחום ורחב
כי נפש הוא חבל.
דברים כ"ד ו

הנהגות הב"ה

א) תום ד"ה אלמנה וכו'
בין ממשכנין היינו סג"ל
ואת ד' נמחק:

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קטו.

עין משפט
גר מצוה

קבא א ב מ"י פ"ג מהל'
מהל' ולהל' ה'
סנה לארץ קפה טושי"ט
ח"מ ט"ו ל"ז פט"ו ע"ז:
קבב ג ד ה מ"י ש"ס
הלל"ט ו טושי"ט ש"ס
טפ"ד:
קבג ו ז מ"י ש"ס הלל"ט
ב ו ע"ין קט"ב
וכמ"מ טושי"ט ש"ס פט"ו
ד:
קבד ח ט"ו ש"ס הלל"ט
ב ו טושי"ט ש"ס פט"ו:
קבה ט ט"ו ש"ס הל"ט
ב ו ע"ין קט"ב
וכמ"מ:

מוסף רש"י

בני אם ערבת לרעך
תקעת לרץ ספיך. נשכיל
ז' לערבי נמחוק. או אם
נרקשה באמרו פיך.
שקונטו נדברים. עשה
זאת והנלל. כי באת
בכף רעך. על עסקי
מחוק. לך היתרפס. ד'
ופיע לו. ועל מוסק אמרי
פיך. אם הקשיתו. רהב
רעך. הרבה רעים נקבץ
היטנו ממולה. רעך נמחל
דקרא מלל כתיב. לפי
שחל לטון רבים. ויחמל
ע"י עשירה ממשכנין
אוחה. לפי שאינה לריסה
לאחיה נסות להחזירו
לה גללה וסודרוו כ"א.
שאתה חייב להחזירו
לה. דעשתה מאי אמר
רחמנא לא תחבל בגר
אלמנה. מפני שאתה לרץ
להחזיר לה עבדה לערב
ומחוק ק"י שאתה יוצא
ונכנס ממד אלמנה. שחייב
למשכן וערבים להחזיר.
אתה משיאה שם רע
כשנעוטיה קדושו ס"ח א'
משיאה שם רע. ששנכנס
למשכן שחייב וערבים
למשכנו (סודרוו כ"א).

למה פמשכנין מעיקרא.
הקשה ה"ר אלחנן ולמה חזרם
וממשכנין וי"ל כ"י
לפרוע חובו ולקבץ מעות כי
ומ"מ לא רלה הגמלא למדך
עדדפסא מיניה משני ליה:

אלמנה בין שהיא ענייה בין
שהיא עשירה אין
ממשכנין אותה. וז"ל אמאי לא
פרך מהכא לשמואל דמשמע
הא אחרים ממשכנין וליכא למימר דהאי
אין ממשכנין (ב) לאו אין מנחמין
הא אחרים מנחמין דהא לא תחבול
כתיב דמשמע נבית ומנלן לאסור
ניחוח דמדדנבן ליכא למיגור בשלית
כ"ד גזירה שמה יכנס נביתו דנשלית
כ"ד ליכא למיגור מדשרי בעלמא
לנחם ולא גזרינן ואין סברא לגזור
כאלמנה יומר משום דלית בה תרי
לארין וי"ל ללך לא פרך מנחמין
דהכא משום דליכא למידימי אין ממשכנין
אומה משום לאו דלא תחבול הא אחרים
לית כהו האי לאו לכן עדיפא ליה
למיפק מנכרייתא ור"ש דקאמר בגמ'
עשירה ממשכנין אומה איכא למימר
נמי דסבר כשמואל וממשכנין היינו
מנחמין דלגדייה ענייה דקאמר אין
ממשכנין אומה היינו אין מנחמין
דטעמא דמתא משיאה שם רע
כשנעוטיה שייך אפילו נביתות והא
דכתב רחמנא לא תחבול ולא כתיב
לא נמחם היינו כ"י להיב על משכנו
שני לארין אלל קשה דאי סבר ר"ש
כשמואל ולא שרי בעשירה אלל ניחוח
ומ"ק שרי ניחוח בין בעשירה בין
בענייה א"כ ממחיר ר"ש יותר מנ"ק
ולשון הנרייתא משמע שכל להקל
ולהמיר בעשירה מה שאסר מ"ק לכן
נראה דר"ש לית ליה דשמואל ומחיר
למשכן עשירה ושאר בני אדם וה"מ
למשכן שפיר לשמואל מר"ש אלל
דלא איירי ר"ש נמתני אלל כנבית'
ושפיר פרך מנכרייתא אחריתי ועוד
נראה לפרש דלכ"ע לא יחבול ריחים
ולא תחבול בגד אלמנה אמאי קרא
לאסור זה ניחוח דשרי בעלמא והא
דאפקיה גלשון חבלה ולא גלשון
ניחוח כדי לעזור נמשכן נשני
לארין ולהכי לעיל כי אקשינן מיניה
לשמואל איטרין לשניי לעזור נשני
לארין ולא קאמר לאסור ניחוח
משום דהוה קשה ליה אמאי אפקיה
גלשון חבלה ואע"ג דאיטרין לשני

למה חזרין וממשכנין. הרי עליו להחזיר לו למחר: שלא סהא
שביעים משמטו. דלהוי משכנו בידו והמלוה על המשכון אינו
משמט: ולא יעשה מעלעלין אלל בניו. וי"ל שאל ימות בעוד המשכון
מוחר לו ויהא מטלעלין אלל בניו: טעמא דהדר משכני. שהיה
ב"ד קשמה ליה: למה ממשכנין
מעיקרא. דבר שעליו להחזיר מה
ומעיל לו: שלא סהא שביעים משמטו
וכו'. דמדמשכני קיייה ודי מהדר
ליה הוה פקדון נבייה: בני אס
ערכם לרעך או אס נוקשם באמרי
פיך. שהניחו נדברים: עשה ואס
והנלל. התרפס יד אס ערבת. ואס
לא ערבת אלל נוקשת כאלמנה דברים
רבה רעך הרבה עליו רעים נקבץ
מחילה: אס ממון יש לו בידך. אס
נעשית לו ערב ואס נוקשת נדברים
רבה רעך: ללך שני. כמו דבר אחר:
לניסוח. של ליה במלוה אי אמה נכנס
אלל אמה נכנס למשכנו מוז אחר
שאינה מלוה: אס ממון יש לו השכיר לו
פונדק: דיוקנאוס. לך לו זרות נביתו
כשכיר: משיאה שם רע. שאתה יוצא
ונכנס אלמנה שחייב וערבייה: מכדי
בעלמא דריש טעמא דקרא. אע"ג דלא
מפרש טעמא דלאוקימנא גבי חובל:
מתני' משום שני כלים. העלוונה
רכב והתחמנה ריחים: גמ'
לשאר

בגד אלמנה: גמ' ת"ר אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין
ממשכנין אותה דברי ר' יהודה ר"ש אומר עשירה ממשכנין אותה ענייה אין
ממשכנין אותה וישאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה
למימרא דר' יהודה ל"ה דריש טעמא דקרא ור"ש דריש טעמא דקרא והא
איכא שמענין להו דתנאי ואלא ירבה לו נשים ר' יהודה אומר מרבה הוא
ובלבד שלא יהו מסירות את לבו ר"ש אומר אפילו אחת והיא מסירה את
לבו ה"ז לא ישאנה א"כ מה ת"ל ולא ירבה לו נשים אפילו כאביגיל
לעולם ר' יהודה לא דריש טעמא דקרא ושאינה הכא דמפרש קרא ולא
ירבה לו נשים ולא יסור מאי טעמא לא ירבה לו נשים משום דלא
יסור ור"ש מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא לכתוב רחמנא לא
ירבה ולא בעינן לא יסור ואנא ידענא מאי טעמא לא ירבה משום
דלא יסור לא יסור דכתב רחמנא למה לי אפילו אחת ומסירה את
לבב הרי זה לא ישאנה: גמ' החובל את הריחים עובר משום לא
תעשה וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול ריחים ורכב יולא
ריחים ורכב בלבד אמרו אלא כל דבר שעושינן בו אוכל נפש שנאמר
כי נפש הוא חובל: גמ' אמר רב הונא חבל ריחים לוקה שתיים
משום ריחים ומשום כי נפש הוא חובל ריחים ורכב לוקה שלש משום
ריחים ורכב ומשום כי נפש הוא חובל ר' יוחנן אמר חבל ריחים
לוקה אחת ורכב לוקה אחת ריחים ורכב לוקה שתיים כי נפש הוא חובל
לשאר

לארין לשמואל מ"מ מיסתבר דעיקר קרא אמאי לאסור ניחוח דשרי בעלמא ולא ללאו ימירא לתוד והשתא לא קשה לשמואל מידי מפלוגתא דרבי
יהודה ור"ש דהשתא אין ממשכנין אומה היינו אין מנחמין אומה ולהכי לא פרך מיניה דשטיטא דכי היכי דמשנינן לא ימשכנו אלל כב"ד לא
ינחמו דה"ג איכא לשניי הכל ופי' זה נראה עיקר דאסור גם לשמואל וניחוח אפי' ככלים שעושין בהן אוכל נפש דלפי' קמח דלא אמאי לשמואל
אלל ללאו ימירא ולא לאסור ניחוח לא אחי שפיר דלמאן דפליג עליה נראה דנריחים ורכב אסור אפי' ניחוח דכיון דשלית כ"ד נדברים
אחרים מותר אפילו למשכן ונריחים ורכב אסור ה"ה אפילו ניחוח דשרי בעלמא אפילו למלוה דאסור נריחים ורכב דמיסתבר לאסור
כל משכונה שמישכן נשוא אלל לשמואל שאינו ממיר למשכן שלית כ"ד נדברים אחרים אלל ניחוח יש לנו לומר דנריחים ורכב נמי דוקא
משכן הוא דאסור כמו שכתבו ולא ניחוח ונמלא שמואל דמשמע דכא להחמיר מיקל יותר לענין ריחים ורכב שמתיר לנחם ומאן
דפליג עליה אסר כדפרישית: וחייב משום ב' כלי' פי' אפילו בהתראה אחת אס חבל נפש ריחים ורכב אס חבל נפש ריחים ורכב אס
זו משום לא יחבול ריחים ורכב לוקה שמים דאי נשמי התראות אפי' ריחים וריחים חייב דאמר גבי מיר (מסכת דף כ"א).
אמרו לו אל תשמה אל תשמה חייב על כל אחד ואחד ואין לומר לעולם איירי נשמי התראות וקא משמע לן דריחים ורכב אינם כלי אחד
שלא להתחייב אלל עד שיתבול שניהם דא"כ ה"ל למימני החובל ריחים או רכב בלא תעשה כו' ותו לא אלל דאי אמאי לאשמועינן
דבהתראה אחת חייב שמים וכן משמע כה"ל בגמ' דחייב שמים נריחים ורכב בהתראה אחת דאמר רב הונא חבל ריחים ורכב
לוקה ג' והיינו בהתראה אחת דאי נשמי התראות לוקה שמים על הריחים ושמים על הרכב וכיון דבהתראה אחת איירי א"כ חייב
שמים דקמתי היינו שמי מלקיות ומימה דהכי לך והא חשיב לה בגמרא (דף קט"ו). לאו היתקא לעשה מדאמר ליה אבי זיל אהדר וכי
תימא דמתי' א"ל לאהדורי דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני הא אבי גופיה קאמר כפ"ק דתמורה (דף ד') דאי
עביד מתי' ואין לומר דלך היינו כגון ששנר הריחים ואת הרבב דשבו אינו יתקא לעשה שאינו יכול להחזיר הריחים ולהכי
לך דאמרינן כפרק שילוח הקן (חולין דף קמ"א). דאם הרבב את האס שוב לא חשיב יתקא לעשה ולקי הא ליכא למימר דשאני הכל כיון
דמפסיך